

Nedan följer Filosofiska institutionens utvärderingsrapport. Större delen av denna rapport (till och med sidan 5) har tidigare skickats in. Det nya i nedanstående är det vi säger om den komplettering som bedömarpanelen på begäran från fakulteten inkommit med. Detta återfinns på ss. 6-8 nedan.

### **Utvärderingsrapport – Filosofiska institutionen**

#### **SLUTSATSER MOT BAKGRUND AV SJÄLVVÄRDERING OCH BEDÖMARUTLÅTANDE**

Låt oss börja med att gå igenom panelens rekommendationer (från s. 4 av deras rapport), och våra egna slutsatser på basis av dessa.

Här är rekommendationerna i fråga (citerade från panelens rapport):

- 1) institutionen överväger en utvecklad samverkan mellan sina tre olika ämnen, även på lägre nivåer, och exempelvis när det gäller kurserna Kritiskt tänkande, Logik och Filosofins historia;
- 2) institutionen ser över sina kursplaner för att i möjligaste mån undvika alltför ospecifika lärandemål och delkurser utan egna kursplaner;
- 3) institutionen ser över kursplanerna i estetik för att klargöra progressionen inom utbildningen;
- 4) institutionen utvecklar sina rutiner för schemaläggning och kursinformation för att minimera risken för krockar och säkerställa att studenterna får tillräcklig information framför allt om valbara kurser på högre nivåer;
- 5) institutionen överväger att lägga studenters kursutvärderingar — även i det fall där de genomförs digitalt — på schemalagd undervisningstid, för att öka svarsfrekvensen på dem;
- 6) institutionen fortsätter att utveckla sitt ambitiösa arbete med karriärstöd för doktorander;
- 7) den historisk-filosofiska fakulteten prövar utrymmet för att bättre utnyttja den goda forskarutbildningsmiljö som finns vid institutionen;
- 8) den historisk-filosofiska fakulteten och universitetet överväger om institutionens kompetenser inom bl.a. estetik, etik, kunskapsteori, logik och vetenskapsteori bättre kan användas inom utbildningar som inte ligger hos Filosofiska institutionen.

Låt oss kommentera dem i omvänd ordning.

Vad gäller (7) och (8) kan vi bara glädjas åt panelens positiva omdömen om institutionen, här och i andra delar av rapporten. Vi skulle självklart välkomna en diskussion om dess utvecklingsmöjligheter. Då rekommendationerna här vänder sig till fakulteten och inte till institutionen så är det inte så mycket mer för oss att säga om det.

Vad gäller (2) till (6) så håller vi med om dessa påpekanden. Det borde inte heller vara några större principiella problem vad gäller att implementera dem. I samband med (4) ska vi se över våra rutiner, och det kommer att passa bra att göra det nu under våren när vi ändå ser över våra rutiner i samband med byte av studierektor på grundutbildningen.

Vad gäller (1) så håller vi helt med om panelens rekommendation att överväga mer samverkan. De frågor som panelen ställer är väldigt rimliga, och vi välkomnar den här möjligheten att tänka över relationerna mellan utbildningarna inom våra olika ämnen.

Rörande (1) har vi också mer att säga. Givande diskussioner har redan inletts inom olika fora på institutionen. Tanken på mer samverkan väcker svåra frågor. Å ena sidan har vi tre separata grundutbildningsämnen som vart och ett redan fungerar väl, och som vi ser attraherar relativt olika kategorier av studenter, och dessa faktorer talar för en viss konservatism. Å andra sidan är vi förstås väl medvetna om kopplingar mellan ämnena (många av oss har intressen som spänner över flera av dem), och om det faktum att vi har studenter som skulle vara betjänta av mer samverkan – samt om att mer samverkan skulle kunna vara en effektiviserande åtgärd.

En del åtgärder i linje med panelens rekommendation (1) har vi redan beslutat om under hösten. Praktisk filosofi och Teoretisk filosofi har tidigare haft separata kurser i metafysik på A-nivå, men från och med nästa läsår kommer denna kurs vara gemensam (obligatorisk för studenterna i Teoretisk filosofi och valbar för studenter i Praktisk filosofi). Vidare kommer det redan under våren vara utökat samarbete mellan uppsattsseminarierna på C- och masternivå i Teoretisk och Praktisk filosofi.

Ett konkret förslag om mer samverkan mellan Teoretisk och Praktisk filosofi som vi diskuterat är att studenter på B-nivå inom endera ämnet kan ta ett delmoment på 7,5hp inom det andra ämnet som valbar kurs. En fördel med detta förslag, givet hur komplicerad frågan är, är att det är ett relativt litet ingrepp i den fungerande existerande strukturen, och ger oss möjlighet att åter omvärdera situationen om ett par år, och antingen fördjupa kopplingarna eller återgå till det nu existerande systemet.

Vad gäller Estetik så är vi på institutionen övertygade om att ämnet lockar till sig studenter med annan bakgrund och delvis andra förväntningar, samt att undervisningen inom detta ämne bör utformas lite annorlunda än inom de andra ämnena, framför allt på lägre nivåer. Liksom panelen ser vi gärna att Estetiken innehållsmässigt kommer närmare filosofiämnena, men vi ser problem med planer på gemensamma kurser på lägre nivåer. (Vi bör emellertid nämna att Konstens ontologi, en 7,5hp-kurs inom Estetik idag är valbar för studenter i Teoretisk filosofi på B-nivå.) Det pågår redan nu ett arbete med att ändra kursplanerna på A- och B-nivå inom Estetik, och dessa förändringar kommer i viss mån föra Estetiken närmare filosofiämnena.

Vi vill också understryka att Estetiken i vissa avseenden faktiskt ligger närmare de andra ämnena än vad som kanske varit uppenbart för panelen. På grund av estetikstudenternas annorlunda intressen och bakgrund ligger dock metodinslagen och de mer filosofiska inslagen senare i utbildningen. Till exempel är den första kursen på B-nivå till stor del en metodkurs som delvis motsvarar den metodkurs, Kritiskt tänkande, som är första kurs på A-

nivå i de andra ämnena. Så länge vi har bemanning för det ser vi, av skäl som nämnts i förra stycket, också tydliga fördelar med att estetikstudenterna lär sig om metodfrågor inom kontexten av en estetikkurs och inte som del av en större kurs tillsammans med studenter inom något av filosofiämnena.

Panelen grundar en del av sina slutsatser på sin läsning av C- och masteruppsatser inom Estetik. Det är lite vanskligt att använda dessa uppsatser som stark evidens, bland annat därför att estetikutbildningen har undergått stora förändringar de senaste åren, och det tar lite tid för detta att slå igenom vad gäller uppsatser på dessa nivåer. Nio av elva av de uppsatser panelen läste skrevs av studenter som helt eller till stora delar genomgick kurserna på nivåerna A-C innan kursinnehållet ändrades och fick en mer filosofisk profil.

Låt oss nu vända oss till slutsatser på basis av vår självvärdering. Först diskuterar vi några saker som kommit upp i samband med den allmänna värderingen, och därefter tar vi upp sådant som kommit upp i samband med fördjupningen.

I samband med självvärderingen lät vi studenter fylla i en enkät. De studenter som fyllde i enkäten var de som kom till en studentfika som institutionen anordnade i våras. Vi är väl medvetna om att de studenter som kom inte nödvändigtvis utgör ett representativt urval och att vi därför bör vara försiktiga med att dra långtgående slutsatser. Men det som stod ut för oss var hur nöjda studenterna var både med den undervisning som ges och den stöd och hjälp de upplever att de får från institutionen. Den kritik som kom upp rörde schemaläggning och information (och detta var också något panelen nämnde). Det är också vår egen bild att de senare är områden där vi kan göra förbättringar.

På grundnivå valde vi att fördjupa oss i frågan om könsfördelning bland studenterna. Detta är en fråga vi arbetat med på institutionen tidigare. Vi har haft diskussioner om, och infört rutiner kring, könsfördelning bland undervisande lärare och inom litteraturlistorna. Studenter vid institutionen har på eget initiativ men med institutionens stöd format ett nätverk för kvinnor i filosofi, som ni höst fått universitetets likavillkorspris. Men det är först i samband med självvärderingen som vi tittat mer systematiskt på studentunderlaget, och slutsatserna finns med i den fördjupade självvärderingen. En konkret idé – som redan realiserats – är att distribuera enkäter till studenterna både i början av deras studier vid institutionen och i slutet av andra terminens studier, och ställa frågor om exempelvis varför studenterna läser vad de läser, vilka avsikter de har med studierna, och (vad gäller den enkät som distribueras senare under studierna) hur nöjda de är med studiemiljön och den sociala miljön. De första enkäterna distribuerades i höstterminens början. Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser. Det är först när vi har enkäter för flera år som vi har mer ordentliga resultat att gå på. En positiv aspekt av att ta upp detta arbete med bedömarpanelen var att vi kunde diskutera arbetet med filosoferna i panelen, inklusive möjligheten att samarbeta mellan olika universitet vad gäller sådana här enkäter.

Vad gäller avancerad nivå befinner sig institutionen redan i en förändringsprocess, i och med att detta läsår är det första läsåret med studenter på avancerad nivå som antagits genom internationell antagning. Det är först om några år som vi kan systematiskt utvärdera hur saker fungerar, även om vi förstås kontinuerligt tänker över olika detaljer. Det finns olika frågor rörande hur vi ska göra med inriktningarna inom praktisk och teoretisk filosofi med

nationell utlysning, men också här beror svaren till stor del på vad som händer med den internationella antagningen. På avancerad nivå valde vi frågan om struktur som fördjupningsområde, och hur avancerad nivå relaterar till andra nivåer. Här finns bra frågor att ställa och förhålla sig till, men även dessa frågor är beroende av hur många internationella studenter vi får, och hur upplägget vad gäller inriktningarna med internationell antagning fungerar.

Vad gäller doktorandnivå har vi fokuserat på kursdelen av doktorandernas utbildning. Kursdelen är i nuläget relativt fri och öppen, och vilka kurser doktoranderna tar är i praktiken något som diskuteras enbart mellan handledare och doktorand. Det finns en konsensus om att vi borde överväga förändringar. En anledning till att göra en översyn är att vi emotser att i framtiden ha doktorander med mer skilda akademiska bakgrunder, och i de fall där doktoranderna inte har så stark allmänfilosofisk bakgrund kan det vara särskilt viktigt med extra översikt vad gäller kursdelen. Det finns olika modeller, i princip kombinerbara sådana, för hur man kan ha mer struktur och översikt. Ett förslag är att fler personer är inblandade då det diskuteras vilka specifika kurser den enskilda doktoranden ska ta. Ett annat förslag är att ha fler obligatoriska kurser. Ett tredje förslag är att ha vissa krav på bredd vad gäller vilka kurser doktoranden ska ta. Bara för att ta ett exempel som illustrerar detta tredje förslag så kan man till exempel tänka sig att alla doktorander i filosofi måste ta minst en kurs i etik, minst en i filosofins historia, och minst en som hör till något av den teoretiska filosofins kärnområden (t.ex. metafysik, epistemologi, språkfilosofi, och medvetandefilosofi). Institutionen har pågående diskussioner om detta, och en del saker har redan kommit fram i dessa diskussioner. Det finns utbredd skepsis mot ett inslag av specifika obligatoriska kurser, framför allt på basis av det faktum att doktorander kommer till oss med så olika intressen och så olika behov. Breddkrav av det slag som nämns har stöd, men där återstår det att utveckla och komma överens om ett konkret alternativ. Vad gäller förslaget att fler än handledare och doktorand är med i diskussionerna om vilka kurser som tas så har inte det diskuterats i lika mycket detalj än, men där blir nog den stora frågan om man kan hitta ett konkret förslag som kan tänkas fungera bra.

## PLANERADE ÅTGÄRDER/UTVECKLINGSINSATSER

### *Panelens rekommendationer*

Överväga utvecklad samverkan mellan våra ämnen: vårterminen 2020; färdiga förslag juni 2020.

Se över kursplaner: kontinuerligt, men en första grundlig genomgång i ljuset av panelens kommentarer ska ske under vårterminen 2020 och vara färdig juni 2020.

Utveckla rutiner för schemaläggning och kursinformation: nya rutiner ska vara på plats i tid för undervisningen höstterminen 2020.

Ändra rutiner för kursvärderingar: förslag gällande nya rutiner ska vara färdigt juni 2020.

Fortsätta utveckla arbetet med karriärstöd för doktorander: kontinuerligt, pågående.

### *Andra initiativ*

Könsfördelning bland studenterna (samla in data, föreslå åtgärder, distribuera enkäter): pågående, och kommer att ske kontinuerligt.

Arbete med strukturen av utbildningen på avancerad nivå: förändringar har nyligen gjorts, och vi bevakar kontinuerligt hur det går och gör justeringar. En mer systematisk utvärdering på institutionsnivå bör ske först vårterminen 2021.

Forskarutbildningens kursdel: förhoppningen är att ha ett konkret förslag färdigt juni 2020, men det kan vara mer realistiskt att detta är färdigt november 2020.

## KOMPLETTERING TILL UTVÄRDERINGSRAPPORT

Nedan följer Filosofiska institutionens respons på den komplettering till utvärderingsrapporten som panelen av fakulteten ombetts inkomma med, och som inkom 17 februari 2020.

### Forskarutbildning i Filosofi

Här är panelens rekommendationer rörande forskarutbildningen i Filosofi:

- (1) den historisk-filosofiska fakulteten prövar utrymmet för att bättre utnyttja den goda forskarutbildningsmiljö som finns vid institutionen;
- (2) institutionen överväger om det finns anledning att titta närmare på "hastigheten" i genomströmningen i forskarutbildningen i Filosofi;
- (3) institutionen fortsätter sitt påbörjade arbete med att förtydliga den allmänna studieplanen, att klargöra examinationskrav för läskurser på forskarnivå och att förbättra informationen om vilka läskurser som kommer att erbjudas framledes;
- (4) fakulteten genomför en utvärdering av den fakultetsgemensamma kursen Professional training in the arts and humanities, 7,5 hp, och överväger om denna kurs kan förbättras utifrån bl.a. de kritiska synpunkter som finns bland doktorander i Filosofi.

(Ovanstående är citerat från kompletteringen, s. 7, förutom att vi numrerat rekommendationerna.)

Rekommendationer (1) och (4) riktar sig främst till fakulteten. I denna komplettering fokuserar vi främst på råd till oss på Filosofiska institutionen. Rörande (4) vill vi emellertid nämna att det är möjligt att doktoranderna från vår institution är mer kritiska till denna kurs än andra doktorander, på grund av att våra doktoranders behov skiljer sig från andras (exempelvis då vi också har ett aktivt karriärstödsarbete på institutionen). Men i avsaknad av en utvärdering är detta bara en spekulat.

Vad gäller (3) pågår redan arbete av sådant slag som panelen efterlyser. Vår förhoppning är att ha kommit överens om konkreta förslag i juni 2020, och vi ska definitivt ha gjort det senast november 2020. Det institutionen lutar åt är följande. Vi vill inte specificera ett antal obligatoriska kurser som är obligatoriska för alla doktorander i Filosofi, eftersom våra doktorander har, och kommer ha, så olika bakgrund och så olika behov. Vi vill emellertid också göra mer än att implementera den begränsade åtgärd panelen nämner ("dokumentera aktuell praxis i den allmänna studieplanen"). Vad vi planerar att införa är så kallade *distribution requirements*: bestämmelser rörande inom vilka områden av filosofin en doktorand ska ha tagit kurser.

Under vårterminen arbetar vi också med att klargöra examinationskraven för läskurser på forskarnivå. Vi planerar att vara färdiga med detta arbete under vårterminen 2020. Däremot har vi inga planer rörande vad panelen säger om information om vilka läskurser som kommer att erbjudas. Anledning till detta är helt enkelt att vilka läskurser som erbjuds beror

på doktorandernas intressen och önskemål, och är ingenting som institutionen bestämmer, eller planerar att bestämma, centralt.

Rörande (2) så tar vi till oss rådet att titta på detta, och att kontinuerligt se över hur mycket tid doktorander tar på sig att bli färdiga, men som panelen också nämner finns det inga uppenbara problem vad gäller hastigheten i vår genomströmning. Vi ser inte att några andra åtgärder vare sig rekommenderas av panelen i nuläget, eller är nödvändiga.

I övrigt har vi inget speciellt att säga om panelens komplettering rörande forskarutbildningen i Filosofi. Vi noterar de positiva saker panelen säger rörande doktoranders undervisning, samt rörande genomströmning.

### **Forskarutbildning i Estetik**

Här är panelens rekommendationer rörande forskarutbildningen i Estetik:

- (1) institutionen fortsätter att utveckla sitt ambitiösa arbete med karriärstöd för doktorander;
- (2) den historisk-filosofiska fakulteten prövar utrymmet för att bättre utnyttja den goda forskarutbildningsmiljö som finns vid institutionen;
- (3) institutionen fortsätter sitt påbörjade arbete med att förtydliga den allmänna studieplanen, att klargöra examinationskrav för läskurser på forskarnivå och att förbättra informationen om vilka läskurser som kommer att erbjudas framledes;
- (4) fakulteten genomför en utvärdering av den fakultetsgemensamma kursen Professional training in the arts and humanities, 7,5 hp, och överväger om denna kurs kan förbättras utifrån bl.a. de kritiska synpunkter som finns bland doktorander i filosofi.

(Ovanstående är citerat från kompletteringen, s. 10, förutom att vi numrerat rekommendationerna. Vi antar att panelen med "doktorander i filosofi" avser doktorander vid Filosofiska institutionen, såväl i Estetik som i Filosofi.)

Rekommendationer (2) och (4) riktar sig främst till fakulteten, och i denna komplettering fokuserar vi främst på råd till oss på Filosofiska institutionen. (Men se åter kommentarerna rörande (4) från föregående sektion.)

Rörande rekommendation (1) har vi inte mycket att säga. Vi upplever detta ambitiösa arbete som lyckat, och vi upplever inte heller att större ändringar i arbetet krävs. Samtidigt är det en levande process, och Andrew Reisner, som är den som främst arbetar med detta lyckade arbete, arbetar ambitiöst med att optimera vad vi erbjuder doktoranderna.

Vad gäller (3) pågår redan arbete av det slag panelen efterlyser. Se detaljer rörande detta under vårt svar angående forskarutbildningen i Filosofi. Vi vill här bara understryka att allmänna studieplanen i Estetik redan är mer specifik än den i Filosofi.

I övrigt har vi inget speciellt att säga rörande panelens komplettering. En del av det panelen säger, av vilket mycket är positivt, sägs både om Estetik och om Filosofi. Vi är medvetna om att genomströmningen i Estetik har varit dålig och att den senaste disputationen inom

ämnet ägde rum 2011. Men detta reflekterar tidigare problem rörande estetikämnet, vilket panelen också noterar. Alla de tre doktorander i Estetik som antagits sedan Elisabeth Schellekens tillträdde har gjort mycket väl ifrån sig och är på väg att bli färdiga i tid, och med fina konferenspresentationer och publikationer.